

DE ZINTUIGEN

Lezen, surfen, bezoeken, gewoon doen

Lezen

Leefstijl

Wat gebeurt er met onze aardbol als we ons een ander consumptiepatroon aanmeten? Wat is de invloed van onze levensstijl op het Zuiden, en wat kunnen we eraan veranderen? **'Op goede voet met de aarde - editie 2002'** beantwoordt die vragen. De herwerkte brochure drukt onze levensstijl uit in oppervlakte aarde. Aan de hand van een Quickscan bereken je je eigen **ecologische voetafdruk**. Een korte optelsom van een aantal persoonlijke antwoorden vertelt je hoeveel je levensstijl de aarde belast.

Voor 0,60 euro ligt de brochure op je salontafel of lees je ze, in afwachting van beter, in de file. Bestellen via www.voetafdruk.be of bellen naar VODO (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling), tel. 02 536 19 52.

Virtuele frieten

Bepaalt de wereldmarkt wat we op ons bord krijgen? Is het normaal dat boeren hun eigen zaden op die wereldmarkt moeten kopen? Hoe worden kleine boeren gecompenseerd voor het eeuwenlang ontwikkelen van plantenvariëteiten? Wat is het verband tussen Genetisch Gemanipuleerde Organismen en het gebruik van moderne bestrijdingsmiddelen in de landbouw?

Het zijn maar enkele vragen die een breder perspectief vinden in **'Voedsel, speelbal op de wereldmarkt'**. De folder bekijkt onze voedselproductie kritisch: de actuele ontwikkelingen van de patenten op levende materie, de concentratie van agro-multinationals, de onderhandelingen van de World Trade Organisation (WTO) en de opkomst van de biologische landbouw. Zo wordt duidelijk welke belangen er achter het wereldwijd voedselsysteem schuilgaan en welke rol je er als consument in speelt of kan spelen.

Je vraagt de gratis folder aan bij de Werkgroep voor een Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw WERVEL, tel. en fax 016 53 26 95, wervel@pi.be www.wervel.be

Pissebedden maken

Basis

Hoe sluit je je lessen beter bij de realiteit aan? Krijgen je leerlingen te weinig kansen om zelf te exploreren? Vind je de leeromgeving van je klas te zwak?

'Natuur aan de basis' is een tijdschrift voor natuur-, milieu- en techniekonderwijs voor 4 tot 12-jarigen. Leerkrachten van de basisschool vinden er praktische informatie in over **natuur, milieu en techniek** met concrete uitwerkingen en buitenactiviteiten. Elke activiteit vermeldt voor welke leeftijd ze geschikt is. Ze wordt telkens met een achtergrondtekst ingeleid en aangevuld met didactische suggesties voor de leerkracht. Voor de leerlingen is er een werkblad dat je kan kopiëren.

Een greep uit de onderwerpen van de laatste nummers: 'De duistere wereld van de pissebedden', 'De stad is ook natuur', 'Kronkelende rivieren', 'Vleermuiskasten maken'.

Natuur aan de basis, Postbus 41, 7940 AA Meppel, Nederland, tel. 0031 522 855 175, info@nzu.nl

MILIEUZORG OP EVENEMENTEN

Het visitekaartje van de school

Een geïntegreerd milieuzorgsysteem is een geheel van afspraken en procedures over milieuaspecten die je ook **voor elk schoolevenement** (oudercontact, personeelsfeest, opendeurdagen, schoolrockwedstrijd, ont-haaldag nieuwe leerlingen ...) kan gebruiken.

Enkele voorbeelden:

▶ Afvalpreventie

Via eenvoudige maatregelen kan je veel afval voorkomen.

- ⊙ Herbruikbare bekers van polycarbonaat (glashelder en hard) of polypropyleen (melkwit en soepeler) zijn een alternatief voor plastic bekertjes. Je kan ze in verschillende vormen en maten kopen of huren. Als je ze correct reinigt en spoelt, gebruik je ze tientallen keren. Om te voorkomen dat ze worden weggegooid of meegenomen, organiseer je een intensieve inzameling of voer je een statiegeldsysteem in. Zie hiervoor ook www.schoolkoopwijzer.be
- ⊙ Voorkom afval door niet-verpakte suikerklontjes en kannetjes koffiemelk te gebruiken. Vermijd individuele porties sauzen, boter en confituur, wegwerpkoffiefilters en -bestek. Gebruik zoveel mogelijk retourverpakkingen.
- ⊙ Gebruik kringlooppapier voor je promotiemateriaal en verspreid het gericht. Grote tekstborden en infowanden in duurzame materialen kunnen programma-kaartjes, menu's en ander drukwerk vervangen.

▶ Selectieve inzameling

Als organisator zorg je ervoor dat het toch nog ontstane afval zoveel mogelijk in het recyclagecircuit terecht komt. Strikt genomen is het schoolafval bedrijfsafval. Het glas en papier/karton moeten selectief worden inge-

zameld. Verspreid daarom voldoende inzamelcontainers voor de verschillende fracties (PMD, GFT, glas, papier, restafval) over de school. Zo geef je medewerkers en bezoekers de kans hun afval selectief te deponeren. Plaats vuilniszakken in de containers zodat het milieuteam ze tussentijds makkelijk kan ledigen. Uitpuilende vuilnisbakken zijn funest voor een vlot lopende gescheiden inzameling. Goed herkenbare medewerkers van het milieuteam zijn een extra troef voor sensibilisatie.

▶ Energie en geluid

Als organisator betaal je de energierekening. Laat dus de verlichting niet onnodig branden en gebruik zo veel mogelijk spaarlampen of lampen van een lager wattage. Te veel geluid wordt lawaai dat tot ergernis en irritatie leidt. Dat geldt ook voor een festival, kermis of fuif in een MOS-school. Een goed afgestelde geluidsbegrenzer en geluidsboxen die van de burens zijn afgewend voorkomen moeilijkheden. Overleg met geluidstechnici en buurtbewoners zodat je het afgesproken maximum geluidsniveau niet overschrijdt.

▶ Geïntegreerd milieuzorgsysteem

- ⊙ Zorg ervoor dat de school de milieuwerggroep bij elke organisatie betreft.
- ⊙ Stel voor elk evenement een milieubeleidsverklaring op.
- ⊙ Formuleer voor elk evenement haalbare en controleerbare milieudoelstellingen.
- ⊙ Maak een detailoverzicht van alle activiteiten en breng de mogelijke knelpunten in kaart.
- ⊙ Vertaal per deelactiviteit je doelstellingen en de knelpunten in een concreet actieprogramma.
- ⊙ Werk een realistische taakverdeling uit.
- ⊙ Meet achteraf de resultaten en toets ze aan de gestelde doelstellingen.
- ⊙ Voor het volgende evenement stuur je waar nodig bij.

▶ Goede afspraken maken goede vrienden

Met je leveranciers kan je een geschreven overeenkomst afsluiten waarin je de aankoop van milieusparende materialen en producten primair stelt. Belangrijk is de medewerkers van het milieuteam voor elk evenement goed te briefen en hen geregeld in de bloemetjes te zetten. Een goed herkenbare signalisatie bij de afvalcontainers en voor de promotie van het gebruik van de afvalbeker doet wonderen.

'Milieuzorg op evenementen. Handleiding voor een geïntegreerd milieubeheer op evenementen', Provincie West-Vlaanderen, Provinciale NME-dienst, tel. 050 40 32 81.

E-snedes

Anywise is een netwerk van leerkrachten uit het basis- en secundair onderwijs dat e-learn- pakketten ontwikkelt en ze via het internet aanbiedt. In het aanbod zitten lespakketten voor de **leerkracht die ICT in de klaspraktijk wil integreren**.

De computer is hier geen doel op zich maar een middel om een opdracht creatief tot een goed einde te brengen.

Anywise.net ziet zichzelf als een digitale warme bakker die voor ICT in het onderwijs gesneden brood levert. Het wordt in alle lessen geïntegreerd, van wiskunde tot beeldende opvoeding.

In het aanbod zitten heel wat interessante lessen die MOS kunnen voeden.

Surfen dus naar www.anywise.be

The Best of Milieu

Felnet of het Flanders Environmental Library Network is het samenwerkingsverband van de **14 belangrijkste milieudocumentatiecentra** in Vlaanderen. Het wil de gebruiker helpen op zijn zoektocht naar de gewenste milieu-informatie.

Felnet coördineert de verspreide milieu-informatie in Vlaanderen en stelt ze digitaal ter beschikking. Bijkomende informatie over de verschillende bibliotheken vraag je via de verschillende navigatiebalken op www.felnet.be

Milieu wordt enger

Lessen over milieu gaan meestal over wereldwijde problemen en de grote vervuulende industrie. Waar leerlingen dagelijks mee te maken hebben, komt er nauwelijks in aan bod. Jongeren Milieu Aktief ontwikkelt mét leerlingen en docenten **kant en klare lespakketten** over milieu **die jongeren naar de keel grijpen**. Pakketten over 'voedsel en afval', 'energie en broeikaseffect' en 'globalisering' zijn al beschikbaar.

www.jma.org

Bos zonder bomen

Foto's, pedagogische fiches, wandelroutes, populair-wetenschappelijke bijdragen over de problematiek van de natuurlijke verjonging van het bos, reportages, e-cards. Alles waar het **Zoniënwoud** voor staat, vind je nu gebundeld op een website van het Fonds Generale Maatschappij van België voor het Zoniënwoud en de Koning Boudewijnstichting. Vier navigatiepaden leiden je door **het virtuele bos**. De website kwam tot stand met de hulp van de bosbeheerders van de drie Gewesten, communicatiespecialisten, wetenschappers van het Centre de Recherches Agronomiques van Gembloux en het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer. Dankzij hun inbreng evolueert de inhoud van de website voortdurend.

www.zoniënwoud.be

Milieulens

1400 foto's over 'Natuur en landschap', 'Milieuproblemen en -oplossingen' en 'Mens en milieu - een boeiende interactie'. De Stichting Leefmilieu, nu ARGUS, organiseerde een digitale fotowestrijd met als thema **'Milieu en Natuur in pixels'**. 144 deelnemers zonden in totaal zowat 1400 foto's in. De genomineerde foto's vind je in de on-linegalerij op www.argusmilieu.be

Niet meer met mij

Wil je per post, telefoon, mail of SMS niet langer ongevraagd reclame ontvangen? Door je naam op de **Robinson-lijst** te schrijven laat je weten dat je **van geen enkel bedrijf nog reclame op naam** wil krijgen. Op de Robinson-site vind je hoe die lijst werkt, hoe bedrijven aan je naam komen en welke rechten je hebt als consument.

www.robinsonlist.be

Landschap van pensen en appelmoes

De domeinen in de groene gordel rond Brussel zijn kostbare parels. Het Bruegelproject rijgt die losse parels tot een snoer van samenhangende, functionele ecologische netwerken. Die houden bedreigde planten- en diersoorten in stand, vrijwaren de landschapelijk waardevolle open ruimte en bieden heel wat mogelijkheden op cultuur-historisch en recreatief vlak. Het **Bruegelproject** ontwikkelt drie grote groene netwerken.

In het westen het project de Bruegelvallei: een aaneengesloten structuur van bos, natuur, park en landbouw. In het zuiden en het oosten wordt de groene zone tussen de Zenne en Zoniën-woud uitgebreid met belangrijke bos- en natuurgebieden. De zone Grimbergen-Vilvoorde omhelst als een halve maan het centrum van Grimbergen.

www.bruegelproject.be

Voorkomen blijft beter

Nazorgtechnieken zoals waterzuivering, externe recycling of extern hergebruik van afval zijn geen preventie. Het Steunpunt en Informatiecentrum voor Preventie van afval en emissies (STIP) lanceert een grootschalige campagne over Afval en Emissiepreventie (AEP). Het wil dat elk bedrijf in Vlaanderen het begrip AEP kent. AEP hanteert het basisprincipe dat voorkomen beter is dan genezen.

In de praktijk betekent preventie zorgvuldiger en zuiniger met grond- en hulpstoffen omspringen. Preventie combineert economische met ecologische voordelen en biedt een duurzame oplossing voor milieuproblemen.

www.stip.ovam.be

Het is tenslotte mijn geld

Waarin wordt ons spaargeld geïnvesteerd? Wat wordt ermee gefinancierd? De campagne '*Mijn geld. Goed weten?*' wil duidelijkheid scheppen over wat financiële spelers met het **geld van spaarders en beleggers** doen. De klant moet hier informatie over krijgen en kunnen protesteren tegen investeringen waar hij of zij niet achter staat. Met brieven, petities, posters, stickers, gesprekken, persberichten en acties wil Netwerk Vlaanderen de financiële mastodonten in beweging krijgen.

www.bewustverbruiken.org

De andere rally

Kinderen ontdekken via inleef-activiteiten de wereld rondom hen. Leerkrachten van de basisschool kunnen de wereldklas bezoeken. Het bezoek wordt steeds met educatief materiaal voorbereid. Leerlingen en leerkrachten uit **Brussel en Dakar** ontwerpen dat materiaal.

De Wereldschool is een initiatief van de basisschool Sint-Joris, een multiculturele school in het centrum van Brussel. Twee keer per week organiseert de wereldschool een eendaagse vorming voor leerkrachten uit Vlaanderen en Brussel. Een hele dag werken de leerkrachten dan samen rond de woon- en leefsituatie van kinderen in Brussel en Dakar. Het uitwisselingsverhaal staat centraal en

wordt stap voor stap gevarieerd en speels in beeld gebracht. Het multiculturele Brussel, de houding ten opzichte van mensen uit de Derde Wereld, alert zijn voor vooroordelen, water... zijn belangrijke thema's die **de Wereldklas** aansnijdt.

Prijs van een dag atelier met de klas: 175 euro, vorming, pedagogisch materiaal en wereldhapje inbegrepen. Via Kleur Bekennen kan je hiervoor een financiële tegemoetkoming krijgen.

vzw De Wereldschool, Cellebroersstraat 16,
1000 Brussel, tel. 02 502 63 56,
fax 02 502 66 14,
info@dewereldschool.be

Ontmoeting met vlooien

Weggestoken in het Zoniënwoud ligt het bosmuseum 'Jan van Ruusbroec'. De bezoeker kan er kennismaken met de flora en fauna, de geschiedenis, het beheer en de bodem, het houtgebruik en oude boswerktuigen van het **Zoniënwoud**. Je vindt er ook een multimediale vaste tentoonstelling. Gidsen van het centrum specialiseerden zich in **natuurateliers voor schoolgroepen**.

Ze houden daarbij rekening met de wensen van de leerkracht, de leeftijd van de groep en de lengte van het bezoek. De twee meest gevraagde thema's zijn bodem en water.

Hiervoor beschikken ze onder andere over twee koffers. Met de boskoffer vol onderzoeks- en opzoekingsmateriaal trek je naar het bos voor een ontmoeting met bodembeestjes. De waterkoffer leidt je naar water-vlooien, libellenlarven en waterkevers.

Het Bosmuseum werkt nu samen met het educatief centrum 'Zonnebloem-Tournesol' van het Brussels Gewest. Je kan nu een dagprogramma in de beide centra volgen.

Tussen de twee centra loopt er een boswandeling langs verschillende boslandschappen. De wandeling begint in het ene, de dagactiviteit wordt in het andere centrum afgesloten. Zowel de Zonnebloem als het Bosmuseum bereik je vlot met trein of bus.

Als je Nederlandstalige Brusselse school een natuuratelier volgt, krijg je een korting van 50 % op de deelnameprijs. De basisscholen van het SIF-gebied (Sociaal Impulsfonds) krijgen een korting van 80%.

*Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal,
Duboislaan 6, 1560 Hoeilaart, tel. 02 657 93 64,
boseducatie@vlaanderen.be
www.ebg.be*

Zie die Toeristische vluchtelingen dansen

Toerisme is op wereldschaal tot de grootste industrie uitgegroeid. Die hoge vlucht heeft heel wat positieve effecten. Het is een belangrijke bron van inkomsten en tewerkstelling, het brengt verschillende culturen dicht bij elkaar en biedt vakantiegangers ontspanning en recreatie in een andere omgeving.

De toeristische expansie heeft ook een schaduwzijde. Zijn ongebreidelde groei zorgt voor **een aantal ongewenste effecten voor milieu, cultuur en samenleving**. Kwetsbare natuurgebieden komen onder druk, inheemse culturen worden tot toeristische attracties gereduceerd, plaatselijke gemeenschappen raken verstoord. Die negatieve effecten hebben op lange termijn een nefast effect op het toerisme.

Het **Infopunt Duurzaam Toerisme** informeert, sensibiliseert en vormt reizigers, toeristische overheden, toeristische industrie, docenten en studenten uit het toerismeonderwijs over duurzaam toerisme.

Je kan er met je vragen over duurzaam toerisme terecht en er boeken en tijdschriften raadplegen. De virtuele bibliotheek 'Knowledge square' is een gratis en virtueel leerplatform en een interactief kenniscentrum dat je 7 dagen op 7 en 24 uur op 24 uur kan bereiken. Alle toepassingsmogelijkheden ervan staan beschreven in de 'handleiding van de knowledge square.'

www.duurzaamtoerisme.be

Werkhuizen

'Dino's', 'Het bos een huis vol dieren', 'In de voetsporen van de steenbewerker', 'Een wereld op zes poten',

'Nachtroofvogels', 'Van Neanderthaler tot megalietenbouwers'. De educatieve dienst van het Instituut voor

Natuurwetenschappen organiseert **thematische natuurateliers en -exploraties** voor leerlingen van de basisschool en de eerste graad secundair onderwijs.

Educatieve Dienst van het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1000 Brussel, tel. 02 627 44 40,

natuurateliers@natuurwetenschappen.be

www.natuurwetenschappen.be/museum/serveer/ateliers/

Brussel per kajak

De actiecampagne 'Een stap naar een levende Zenne' houdt voor scholen het volgende educatieve materiaal beschikbaar:

'*Water in Brussel*': een informatieve gids met activiteiten over water in Brussel.

'*Zoektocht naar een rivier*': wandelbrochure over de Brusselse waterlopen.

'*Zennedag*': een interregionale informatie- en ontmoetingsdag over de Zenne.

'*Zennekrant*': over de toekomst voor de Zenne: stralend of somber?

Het '**Informatie- en documentatiecentrum over water en de Zennevallei**' is het hele jaar open. De videocassette 'Afvaart van de Zenne' voert je per kajak mee van bron naar monding. Je kan ze gratis bij het Infocentrum ontlenen. De Coördinatie Zenne begeleidt ook ontdekkingstochten langs de Zenne in de drie gewesten.

Brussels by Water, Akenkaai 2bis, 1000 Brussel, tel. 02 201 08 08, info@gs-esf.be

DUURZAAM TOERISME

Heerlijke heuvels

Het educatief project 'De Bergen' onderzoekt een landschap in al zijn dimensies. Zowel aardrijkskundige, biologische, historische, economische, recreatieve als toeristische aspecten komen er via ervaringsgerichte activiteiten in aan bod. Een buitenklasactiviteit kan met opdrachten en suggesties voor vakken als plastische opvoeding, Nederlands en andere talen worden uitgebreid. Het project richt zich vooral naar de tweede en derde graad secundair. Sinds de eerste editie in 1994 trokken tientallen leerkrachten met hun klas naar 'De Bergen' en pasten er nieuwe didactische principes en technieken toe. Een team van leerkrachten, pedagogisch begeleiders en leden van de inspectie herwerkten en actualiseerden de eerste bundel en breidden hem uit. De nieuwe bundel 'De Bergen, milieueducatie in de West-Vlaamse Heuvels' houdt rekening

met enkele belangrijke wijzigingen: de evolutie in het onderwijs naar meer ervaringsgericht en vakoverschrijdend werken, de nieuwe impulsen en evoluties van de streek, een uitbreiding naar de Frans-Vlaamse Heuvelstreek en het nieuwe bezoekerscentrum 'De Bergen' in Kemmel. Het werkboek stimuleert leerkrachten van het 4de, 5de en 6de jaar secundair om via uitgewerkte veldopdrachten met hun klas de landschappen van de West- en Frans-Vlaamse Heuvelstreek te ontdekken. Om een persoonlijke invulling aan het project te geven werd het werkboek ook op cd-rom gezet. Daarop vind je een presentatie van de **evolutie van het landschap van de West- en Frans-Vlaamse Heuvelstreek**. Het volledige pakket raadpleeg je op de website www.west-vlaanderen.be/debergen

Provinciale Dienst NME, tel. 050 40 32 51,
nme@west-vlaanderen.be

Secundair

Ecoshoppen

Het Gents Ecologisch Centrum huisvest een aantal bedrijven en organisaties die rond milieu en ecologie werken: een vegetarisch-biologisch restaurant, een wereldwinkel, Cenergie (een bedrijf dat bedrijven over energie adviseert), Voor Moeder Aarde (een internationale vrijwilligersorganisatie), het Gents MilieuFront en sinds kort de MilieuAdviesWinkel die de bevolking adviseert over energiezuinig (ver)bouwen, wonen en leven. Het GEC huist vlakbij het Sint-Pietersstation.

Gents Ecologisch Centrum, K. Maria-Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent, tel. 09 242 87 00, fax 09 242 87 51, info@gec.be

Plan Merckx

De 12-jarige kinderpremier Jeroen Merckx uit Bornem en de 47-jarige Vlaamse minister-president Patrick Dewael uit Tongeren vragen de Vlaamse kinderen om na te denken over de wereld in 2020. Dewael en Merckx wisselden eerder al van gedachten over de toekomst van Vlaanderen. Beide waren het erover eens dat er **meer ideeën** nodig zijn. Iedereen ziet de toekomst van Vlaanderen immers vanuit zijn eigen situatie. De twee premiers bespraken in het kader van de campagne '**Kleurrijk Vlaanderen**' verschillende maatschappelijke thema's als milieu, mobiliteit, het Vlaams imago in de wereld, zorg en welzijn en werken en ondernemen.

Volgens Dewael is het inzicht van kinderen hierover bijzonder nuttig. De **Toekomstwedstrijd** vraagt aan de 5de en 6de jaars van de Vlaamse basisscholen om voor het Vlaanderen van 2020 baanbrekende voorstellen te doen, want in 2020 zijn de kinderen van vandaag volwassen.

Op 6 februari 2003 worden de 5 klassen met de beste voorstellen gelauwerd en beloond met een bezoek aan het Vlaams parlement en een klasuitstap naar Technopolis.

De minister-president en de kinderpremier besloten eensgezind: "Als we weten hoe jullie de wereld van morgen zien, dan kunnen wij er vandaag misschien al aan beginnen bouwen."

Kleurrijk Vlaanderen, kleurrijk@vlaanderen, tel. 02 553 45 27.

Wie is die man naast premier Merckx?

Gekleurde prenten

Werken aan afval of water hier en in het Zuiden? Of voel je meer voor een verkenningstocht in het regenwoud? Zie je het eerder in een boeiend informatief spel, een theaterstuk of een ludieke quiz?

'**Kleur Bekennen**' promoot mondiale vorming in het onderwijs. Mondiale vorming heeft het over thema's als interculturaliteit, vredesopvoeding, mensenrechtenuitvoering en duurzame ontwikkeling. Scholen die een project over mondiale vorming willen uitwerken, kunnen rekenen op de steun van Kleur Bekennen. De organisatie stelt jaarlijks een brochure samen met allerlei activiteiten van educatieve organisaties en verspreidt die in de scholen. Ze geeft advies en suggesties aan leerkrachten die een project over **mondiale vorming** willen uitwerken. Kleur Bekennen beschikt over een documentatiecentrum waar je allerhande leermiddelen gratis kan ontlenuen. Je vindt er prentenboeken, lesmappen, informatie, video's en spelmateriaal. Kleur Bekennen geeft vorming aan leerkrachten en **financiële ondersteuning** aan scholen die met een project willen beginnen. De grootte van dat bedrag hangt af van het engagement van je school.

Kleur Bekennen, tel. 02 213 12 11, kleurbekennen@minth.be, www.kleurbekennen.be

Denderend fietsen

De fietsroute 'Denderend Markant' (35 km) ver-
kent via landelijke wegen, veldwegen en een
jaagpad de Mark- en Dendervallei. Tijdens de
milieueducatieve fietstocht bekijk je water als
één groot samenhangend systeem. Je doorkruist
de provincies Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant
en Henegouwen. De fietstocht is geschikt voor
kinderen.

Vertrek en aankomst aan het Natuur- en Milieu
Educatief Centrum De Helix in Grimminge,
Geraardsbergen.

Je bestelt een brochure over de route via
tel. 054 31 79 56.

www.dehelix.be

Bos in de klas

'Een bos vol verbeelding', 'Bosvriendelijk wer-
ken', 'Kijk 'ns onder water'. De Afdeling Bos en
Groen van de Vlaamse Gemeenschap heeft voor
het basis- en secundaire onderwijs heel wat
gratis en goedkope publicaties, postkaarten,
werkbladen, posters, bladwijzers ter beschik-
king.

Afdeling Bos en Groen, tel. 02 553 81 02,

fax 02 553 81 05,

bos.groen@vlaanderen.be